

Особливості фінансово-кредитного механізму сільськогосподарських підприємств проявляються у складі практично всіх його елементів: у системі методів фінансування і кредитування, методах управління фінансовими ресурсами, напрямках їх використання, наборі фінансових важелів, важелів, регуляторів. Структура фінансово-кредитного механізму аграрного сектору економіки далека від досконалості, оскільки її елементи неузгоджені, функціонують безсистемно, не забезпечуючи головної мети - безперервності процесу виробництва.

Враховуючи вищенаведені результати дослідження, на нашу думку, економічне призначення кредитного механізму практично збігається з фінансовим, і полягає в перерозподілі ресурсів між різними ланками і сферами процесу відтворення з метою забезпечення його безперебійного функціонування тією лише відмінністю, що воно здійснюється на тимчасовій, платній і поворотній основі.

Висновки. Здійснені нами дослідження дали зрозуміти, що механізм кредитування є складовою кредитного механізму. Являючись надбудовою кредитного механізму, механізм кредитування виступає в ролі об'єктивної основи кредитних відносин. Як форма функціонування кредиту, механізм кредитування і його складові елементи відповідають сутності кредиту і законам, які чинні у сфері кредитних відносин.

Список використаних джерел:

1. Букато В.И., Львов Ю.И. Банки и банковские операции в России. - М: Финансы и статистика, 1996.-с. 157
2. Госбанк СССР и его роль в развитии экономики страны (1921-1981). - М: Финансы и статистика, 1981. - с 85
3. Гроші та кредит / За ред. М.І. Савлука. – К.: КНЕУ, 2002.
4. Дем'яненко М. Кредитний механізм аграрного сектора економіки в період становлення ринкових відносин // Економіка України. – 1999. – №4. – С. 15-24
5. Рыбин В.И. Кредит как экономическая категория социализма. М.: Финансы и статистика, 1981г. - с.85
6. Майорова Т.В., Артемюк О.О. Економіко-правові передумови розвитку іпотеки в Україні // Фінанси, облік і аудит: Наук. зб. / Від. ред. А.М.Мороз. – Вип. 1. – К.: КНЕУ, 2003. – С. 111-118.
7. Маркс К. Энгельс Ф. Соч. - 2-е изд.-Т.24.- 570 с.
8. Щукін Л.М. Ефективність банківських кредитів у виробничій сфері // Агроінком. – 2006. - № 11-12. – С. 24-30.

Рецензент – д.е.н., професор Нестерчук Ю.О.

УДК 631.1.027:331.5:636

МАРКЕТИНГОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ РИНКУ ПРАЦІ В ГАЛУЗІ ТВАРИННИЦТВА

Добрянська Н.А., к.е.н., доцент

Одеський державний аграрний університет

Проведено маркетингові дослідження на ринку праці та запропоновано шляхи удосконалення регулювання ринку праці.

Market researches on a labor market are conducted and ways of improvement of regulation of a labor market are offered.

Постановка проблеми. Нині проблема зайнятості набуває особливої актуальності й соціальної гостроти, що посилюється тенденціями до наростання масштабного безробіття та нераціональним використанням праці на

багатьох сільськогосподарських підприємствах.

Водночас упровадження маркетингового дослідження ринку праці дасть змогу підтримувати належну збалансованість між вільними робочими місцями і вивільненими з виробництва працівниками, що є однією з основних макроекономічних проблем, і тому потребує своєчасного вивчення досвіду успішного функціонування ринку праці, нагромадженого країнами з ринковою економікою.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед найважливих досліджень, які висвітлюють аспекти теорії і практики ринку праці, механізмів його функціонування та регулювання, слід відзначити наукові розробки вітчизняних науковців і вчених зарубіжжя, як С. Бандура, Д. Богині, І. Бондар, В. Васильченка, К. Кривенка, Е. Лібанової, Ю. Ніколенка, В. Онікієнка, Б. Панасюка, І. Петрової, В. Петюха, В. Савчука, М. Шаленко.

Постановка завдання. Метою статті є розробка основних шляхів удосконалення регулювання ринку праці сільськогосподарських підприємств в Одеській області.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ринок праці – це, перш за все, система суспільних відносин, пов'язаних з купівлею і продажем товару "робоча сила". Крім того, ринок праці є сферою працевлаштування, формування попиту та пропозиції на робочу силу. Його можна трактувати і як механізм, що забезпечує узгодження ціни та умов праці між роботодавцями і найманими працівниками. Маркетингові дослідження являють собою збір, обробку та аналіз даних з метою зменшення невизначеності, супутньої прийняттю маркетингових рішень.

Для характеристики ринку праці було обрано 39 аграрних підприємств Овідіопольського району Одеської області різної організаційно-правової форми господарювання. Щоб детальніше охарактеризувати кінцеві економічні показники було використано прийом групування (табл. 1).

Таблиця 1

Групування сільськогосподарських підприємств Овідіопольського району Одеської області за організаційно-правовою формою господарювання

Показники	Група господарств за організаційно-правовою формою господарювання					
	Господарські товариства			ФГ	ПП	В середньому
	ТОВ	СТОВ	ПрАТ			
Кількість господарств в групі	20	7	5	4	3	39*
Площа сільськогосподарських угідь, га	1140,9	1896,65	5429,2	1842,3	1911	2047,34
Середньорічна чисельність працівників, чол.	33	49	218	50	19	66
Вартість основних виробничих засобів, тис. грн.	1560,4	6379,98	20634	4536,6	0	5712,6
Вартість оборотних засобів, тис. грн.	794,64	855,3	4595,4	913,93	417,6	1354,42
Валовий прибуток (збиток), тис. грн.	264,99	169,37	4060,6	157,98	-56,73	740,01
Чистий прибуток (збиток), тис. грн.	201,33	-28,27	3812	298,92	151,67	708,68
Доход (виручка) від реалізації	1384,9	1233,6	17454	1800	659,43	3725,62

Показники	Група господарств за організаційно-правовою формою господарювання					
	Господарські товариства			ФГ	ПП	В середньому
	ТОВ	СТОВ	ПрАТ			
продукції, тис. грн.						
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	975,35	841,95	9671,9	1342,3	606,17	2277,13
Рівень рентабельності, %	20,64	-3,36	39,41	22,27	25,02	31,12

Найвища чисельність працівників спостерігається в ПрАТ, найнижча – в ПП. За забезпеченістю основними і оборотними засобами найкраще забезпеченими є ПрАТ, а найнижча забезпеченість – в ПП. Рівень рентабельності найвищий в ПрАТ, а найнижчий – в СТОВ. Отже, найефективнішою формою господарювання в Овідіопольському районі Одеської області є ПрАТ.

Кадровий потенціал підприємства відіграє провідну роль у вирішенні науково-технічних завдань економічного росту і результатів господарювання загалом. Для оцінки забезпеченості підприємства кадрами слід проаналізувати динаміку чисельності персоналу, його структуру за категоріями працівників (табл. 2).

Таблиця 2

Динаміка чисельності зайнятих у сільськогосподарському виробництві в СТОВ «Агрофірма Петродолинське» та ТОВ «Авангард – Д» Овідіопольського району Одеської області

Показники	СТОВ "Агрофірма Петродолинське" Овідіопольського району району Одеської області					ТОВ "Авангард - Д" Овідіопольського району Одеської області				
	2009	2010	2011	Відхилення		2009	2010	2011	Відхилення	
				(+, -)	%				(+, -)	%
Середньорічна чисельність працівників, осіб	201	170	171	-30	85,07	192	120	103	-89	53,65
в т. ч. зайнятих у сільськогосподарському виробництві	195	162	164	-31	84,10	185	115	98	-87	52,97
з них										
- в рослинництві	125	112	114	-11	91,2	83	23	22	-61	26,51
- в тваринництві	70	50	50	-20	71,43	102	92	76	-26	74,51
Зайнято у сільському господарстві до загальної чисельності, %	97,0	95,3	95,9	-1,1	x	96,4	95,8	95,1	-1,3	x

За даними табл. 2 видно, що кількість працівників в досліджуваних підприємствах у звітному році зменшилася порівняно із базисним роком. Так, найбільше скорочення працівників відбулося в ТОВ «Авангард – Д» на 46,35% або 89 осіб, а саме зменшення чисельності працівників зайнятих в рослинництві майже в 3 рази або на 61 особу. В СТОВ "Агрофірма Петродолинське" найменша чисельність працівників зафіксована у 2010 р., що стано-

висті 162 особи. В 2011 р., порівняно з 2009 р., зменшення чисельності в рослинництві складає 11 осіб, а в тваринництві – 20 осіб.

Розміри фонду оплати праці та можливості підприємства здійснювати відтворення трудового потенціалу визначається такими чинниками, як чисельність персоналу та середньорічний рівень заробітної плати одного робітника. За допомогою факторного аналізу спробуємо визначити вплив чисельності працівників і річного рівня оплати праці 1 працівника на величину загального фонду оплати праці (табл. 3).

Таблиця 3

Вплив факторів на зміну фонду оплати праці в СТОВ «Агрофірма Петродолинське» та ТОВ «Авангард – Д» Овідіопольського району Одеської області

Галузь	Середньорічна кількість працівників, чол.		Оплата праці 1 працівника, тис. грн.		Фонд оплати праці, тис. грн.		Відхилення 2011 року до 2009 року (+,-), тис. грн.		
	2009р	2011р	2009р	2011р	2009р	2011р	Всього	в тому числі за рахунок	
								кількості працівників	оплати праці 1 працівника
СТОВ “Агрофірма Петродолинське”									
Рослинництво	125	114	7,06	9,09	882,9	1036	153,1	-99,99	253,09
Тваринництво	70	50	8,35	11,5	584,7	575	-9,7	-230	220,3
Всього по господарству	195	164	12,93	16,98	2522	2784	262	-526,4	788,38
ТОВ "Авангард - Д"									
Рослинництво	83	22	9,89	60,28	820,7	1326,1	505,4	-3677	4182,48
Тваринництво	102	76	18,11	20,23	1847,1	1537,3	-309,8	-526	216,18
Всього по господарству	185	98	18,67	29,22	3454	2863,4	-590,6	-2542	1951,54
По с/г підприємствах Овідіопольського району	1866	1435	16,81	17,66	31367,5	25339,6	-6027,9	-7611	1583,56

Аналізуючи дані табл. 3, аграрні підприємства збільшують витрати на оплату праці, при цьому загальна сума цих витрат в абсолютному виразі зростає за рахунок підвищення рівня середньорічної оплати праці (з розрахунку на одного працівника), при цьому зростання суми коштів, виділених на оплату праці і відтворення трудового потенціалу, здійснюється за рахунок коштів, які вивільнюються внаслідок скорочення персоналу. Але зменшення чисельності працівників призводить до збільшення завантаженості працюючих і вимагає визначення і дотримання оптимальної чисельності персоналу. Фонд оплати праці в досліджуваних підприємствах за три роки суттєво зростає: в СТОВ “Агрофірма Петродолинське” - на – 153,1 тис. грн. зріс фонд оплати

праці в рослинництві, а в цілому по господарству відбулось збільшення на 262 тис. грн., в ТОВ “Авангард - Д” фонд оплати праці в рослинництві на 505,4 тис. грн. В Овідіопольському районі Одеської області можливість подальшого зростання оплати праці та рівня мотивації обумовлена переважно підвищенням рівня продуктивності праці. Державне регулювання маркетингом робочої сили має бути орієнтоване на забезпечення раціональної зайнятості та зниження безробіття.

Висновки. В сільськогосподарських підприємствах Овідіопольського району при удосконаленні роботи по організації праці основні зусилля повинні спрямовуватися на наступні напрямки діяльності: розподіл і кооперацію праці; створення умов для високоякісної праці працівників; підвищення виробничої кваліфікації і культурно-технічного рівня персоналу; матеріальне і моральне стимулювання праці; розвиток і удосконалення форм прояву творчої активності та ініціативи працівників у винайденні і використанні резервів подальшого підвищення продуктивності праці.

Список використаних джерел:

1. Акулов М.Г. Економіка праці та соціально-трудові відносини. Навчальний посібник / М. Г. Акулов.- К.: Знання, 2012.- 328 с.
2. Булавка О.Г. Соціалізація трудових ресурсів як передумова удосконалення зайнятості /О.Г. Булавка, Н.В. Германюк// Економіка АПК.- 2011.- №7.- С. 129.
3. Величко О.В. Стратегія ефективного використання трудових ресурсів у сільськогосподарських підприємствах/О.В. Величко.//Економіка АПК.-2011.-№5.-с.147-152.

Рецензент – д.е.н., доцент Писаренко В.В.

УДК: 330.341.1 : 338.432(477) : 339.9 : 338.436

**СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ
АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ
ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ**

*Дорофєєв О.В., к.е.н., доцент; Мирна О.В., к.е.н.
Полтавська державна аграрна академія*

Окреслено основні стратегічні напрямки інноваційного розвитку підприємств аграрного сектору економіки України в умовах глобалізації та євроінтеграції, а також обґрунтовано можливості їхнього позиціонування. Визначено потенційну результативність діяльності організаційних формувань з позиції гармонійної збалансованості на принципах системності та комплексності.

The basic strategic directions of innovative development of enterprises of the agricultural sector of Ukraine in the context of globalization and European integration are outlined, and also give the possibility of their positioning. The potential effectiveness of stakeholders from the perspective of harmonious balance on the principles of consistency and comprehensiveness is considered.

Постановка проблеми. В умовах стрімкого розвитку процесів глобалізації все більше підприємств України, у тому числі й підприємств аграрного сектору економіки, інтегрується у світовий економічний простір. Можна впевнено стверджувати, що конкурентоспроможність українських підприємств все більшою мірою визначатиметься якістю інноваційного процесу, ефективністю та результативністю стратегічного управління інноваційним розвитком.